

УДК 007(082)

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.3.16>**Синчак Богдан Анатолійович**

доктор філософії з журналістики, доцент,

завідувач кафедри журналістики

ПВНЗ «Український гуманітарний інститут»

вул. Інститутська 14, Буча, Київська область, Україна

orcid.org/0000-0002-8186-5692

МЕРЕЖА РЕТРАНСЛЯТОРІВ ПРОРОСІЙСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ В ІНОЗЕМНИХ МАС-МЕДІА

Актуальність дослідження обумовлюється необхідністю донесення об'єктивної та правдивої інформації про перебіг російсько-української війни 2022 р., зокрема в іноземних медіа. За словами, Д. Кулеби, «росія використовує наративи про втому від України та тему виборів, щоб посягати внутрішні конфлікти і роз'єднати Україну із союзниками» [1]. Це вказує на необхідність дослідження особливостей поширення проросійської ідеології в іноземних медіа. *В ході дослідження* акцентується на проблематиці обсягів поширення проросійського впливу в Європі. Розглядається звіт британських дослідників «Королівського Об'єднаного інституту оборонних досліджень» (RUSI) щодо пропагандистської інформаційної діяльності рф закордоном. На основі дослідження Texty.org Бактерії «руського міра» наводиться розгалужена мережа ретрансляторів інформаційного впливу рф в Європі. Характеризується специфіка функціонування такої мережі пов'язаних між собою спільною ідеологією людей і організацій, котрі систематично поширюють проросійські наративи у країнах Європи. Констатується роль російської іноземної пропаганди в контексті намагань по дезорієнтації зарубіжної аудиторії та порушення консолідації щодо необхідності допомоги Україні. Виокремлюється аспект позарелігійної діяльності церковних представників московського патріархату закордоном, в контексті поширення російської ідеології. Наводиться приклад спроби українських журналістів по комплексній протидії російській дезінформації в країнах Європи. Характеризується явище російсько-української інформаційної війни на іноземному медійному плацдармі. Заявлена проблематика передбачає предметний розгляд масштабів поширення російської ідеології, котрі є доволі розповсюдженими в різних країнах Європи. Це свідчить про активну інформаційну роботу рф з іноземними аудиторіями. В ході дослідження основна увага акцентується саме на її дезінформаційній складовій. В контексті цього, *мета дослідження* полягає у визначенні специфіки інформаційного впливу російської пропаганди на закордонну аудиторію в умовах активного функціонування глобальної інформаційної війни.

Ключові слова: російсько-українська інформаційна війна, російська пропаганда в іноземних ЗМІ, проросійська ідеологія, протидія інформаційній війні, якісна журналістика.

Постановка проблеми. Явище російської пропаганди в європейських мас-медіа потребує окремої уваги з огляду на сталу дестабілізаційну стратегію росії щодо України та її союзників. Заявлена проблематика зокрема актуалізується з огляду на потенціал впливу, адже від сприйняття суспільством європейських країн ситуації щодо перебігу російсько-української війни залежить в тому числі й політична, фінансова та збройна підтримка нашої держави партнерами. У звіті британських дослідників «Королівського Об'єднаного інституту оборонних досліджень» (RUSI) йдеться про те, що «росія відновлює свої зусилля з дестабілізації європейських країн і створення стратегічної загрози членам НАТО» [2]. Це свідчить про усвідомлення загрози російського пропагандистського впливу західними науковцями, та увагу до можливих наслідків його поширення. За словами авторів звіту, Д. Вотлінга, О. Данилюка, та Н. Рейнольдса «оскільки війна в Україні затягується, Росія зацікавлена у створенні криз за її межами» [2]. Штучне підбурювання означених проблем може призвести до загострення внутрішньополітичної ситуації, а також до зменшення на фоні цього пріоритетності розгляду та ухвалення рішень

на користь підтримки України. Саме цього домагається країна-агресор засобами ведення кругової інформаційної війни, масштаби якої є досить широкими. Вони сягають і країн, що колись входили до СРСР, і країн Європейського союзу, так званого колективного заходу, та навіть Глобального Півдня (Азії, Африки і Південної Америки). З огляду на це в межах дослідження особливостей лексичного інформаційного впливу в європейських англійськомовних медіа варто окрему увагу приділити російській пропаганді в зарубіжних медіа та особливостям її впливу. Саме тому, **метою дослідження** є визначення специфіки інформаційного впливу російської пропаганди на закордонну аудиторію в умовах активного функціонування глобальної інформаційної війни.

Стан розробленості теми дослідження. Українські науковці й дослідники з різних сторін розглядають проблемне явище поширення російської пропаганди. Наприклад, за словами Л. Мельник, та І. Грек «у рф в 2000-х роках у кіномистецтві просувалися два меседжі «русского міра» – це, те, що українці недолугі, неосвічені, з вузьким світоглядом люди, яким цивілізацію несе старший брат – росія, та концепцію триєдиного російського народу» [3]. Це свідчить про те, що окрім внутрішньої аудиторії, рф за допомогою кіномистецтва поширювала аналогічні меседжі й на широкий загал. На думку А. Єрмоленко «спотворюючи просвітницьке, морально-етичне та універсалістичне спрямування його філософії [І. Канта], російська пропаганда намагається використати її з ідеологічно-пропагандистською метою» [4]. Тут йдеться, зокрема й про підміну тлумачень світоглядних орієнтирів, моральних законів та уявлень. Це вказує на широкий спектр діяльності російської пропаганди за кордоном. Натомість, О. Харитоненко, Л. Савенкова, та С. Шевчук звертають увагу на те, що «у Стратегії комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України визначено місце медіа для досягнення взаєморозуміння із міжнародною спільнотою. Пріоритетом визнано «підвищення рівня обізнаності громадян держав – членів і держав – партнерів щодо стратегічного курсу євроатлантичної інтеграції України» [5]. Це вказує на зацікавленість обох сторін (України і рф) в просуванні певної інформаційної політики орієнтованої на іноземну аудиторію. Тулузакова О., Лазарева М. Зауважують, що «підходи до висвітлення одних і тих самих подій війни засобами масової інформації різних країн можуть кардинально відрізнитися» [6]. Це обімовлюється різними цільовими завданнями, котрі ставлять перед собою автори контенту. Однак, зрозумілим є те, що за таких умов російська пропаганда цілеспрямовано поширюватиме на іноземну аудиторію лише свою, однобоко спотворену точку зору. Наведені праці вказують на загальний інтерес українських науковців і дослідників до заявленої проблематики. Проте в них лише опосередковано акцентується увага на особливостях поширення проросійської ідеології в іноземних мас-медіа.

Результати. Згідно з даними дослідження «Інституту інноваційного врядування» (ІІГ), було виявлено «понад 350 російських лобістів, котрі працюють у Німеччині, Франції, та Італії» [7]. Ці дані дають змогу розуміти обсяги внутрішньої інформаційно-підривної роботи рф в європейських ЗМІ. Сама специфіка функціонування такої мережі пов'язаних між собою спільною ідеологією людей і організацій, котрі систематично поширюють проросійські наративи у цих країнах полягає в тому, що російські спікери здатні:

– «напряму доносити свої думки до суспільства» [7] у випадку Франції. Згідно з даними дослідників «багато французьких телеканалів користаються можливістю поїхати на тимчасово окуповані Росією українські території, щоб зняти сюжети про те, як Росія «відбудовує» Донбас» [7].

– поширювати ідеологію націоналістичної та право-популістської проросійської політичної партії під назвою «Альтернатива для Німеччини», інформаційна політика котрої спрямована на те, щоб сформувати суспільну думку «проти євроінтеграції та проти імміграції іноземців» [7], зокрема й проти біженців з України.

– «запрошувати на програми прокремлівських італійських журналістів», у випадку Італії, або навіть «напряму звертатися до російських журналістів» [7]. У підсумку на основі такої взаємодії в італійських медіа інформація про російське вторгнення подається не як про агресію, а про українців не як про жертву злочинних дій рф.

Така діяльність є очевидно однобокою та такою, що просуває проросійську інформаційну повістку дня на території Німеччини, Франції, та Італії. Отже російська пропаганда в зарубіжних медіа має ознаки поширеного активно функціонуючого явища, котре розвивається.

Проте, масштаби поширення російської ідеології є значно масштабнішими, про що свідчать дані іншого дослідження (Див. рис. 1).

На Рисунку 1 подано візуалізацію поширення проросійського інформаційного впливу в 19 країнах Європи. Вона предметніше демонструє глобальність масштабів поширення проросійської інформаційної діяльності в зарубіжних ЗМІ. Видання «Texty.org», позиціонує себе як незалежне українське медіа, котре «фінансується за рахунок грантів від міжнародних організацій. Та отримує фінансування як на журналістську роботу, так і на експертизу стану справ з відкритими даними» [9]. Фактично результатом наведеного комплексного дослідження є спроба журналістів «зібрати інформацію з відкритих джерел про потенційних агентів Росії на різних рівнях: від політиків першого ешелону до локальних поширювачів «русского мира» [8]. З огляду на те, що журналісти в ході дослідження користувалися саме відкритими джерелами, наведена візуалізація не вичерпно демонструє потенціал російського інформаційного впливу в Європі. Якщо враховувати потенційну агунтурну й приховану російську діяльність, аналогічна карта може бути значно чисельнішою. Однак наведених даних достатньо, аби орієнтуватися на предметні уявлення в рамках актуалізації вивчення специфіки поширення російської пропаганди в зарубіжних мас-медіа. Для фактичності варто локалізовано розглянути чисельність таких одиниць впливу по кожній з 19 країн. Доволі цікавою є статистика, згідно з якою домінантними організаціями, що поширюють проросійський вплив у означених країнах є саме церковні. Тут також варто зазначити про кореляцію політичної і релігійної сфер. Адже протягом історії формування і розвитку європейської цивілізації присутні періоди коли церква повністю монополізувала політику та фактично була її заміною на рівні соціального інституту. В даному контексті мова йде про глобальний вплив католицької церкви й щонайменше про Епоху середньовіччя, коли релігійна спільнота відігравала беззаперечну домінантну роль

Розгалужена мережа ретрансляторів інформаційного впливу рф в Європі

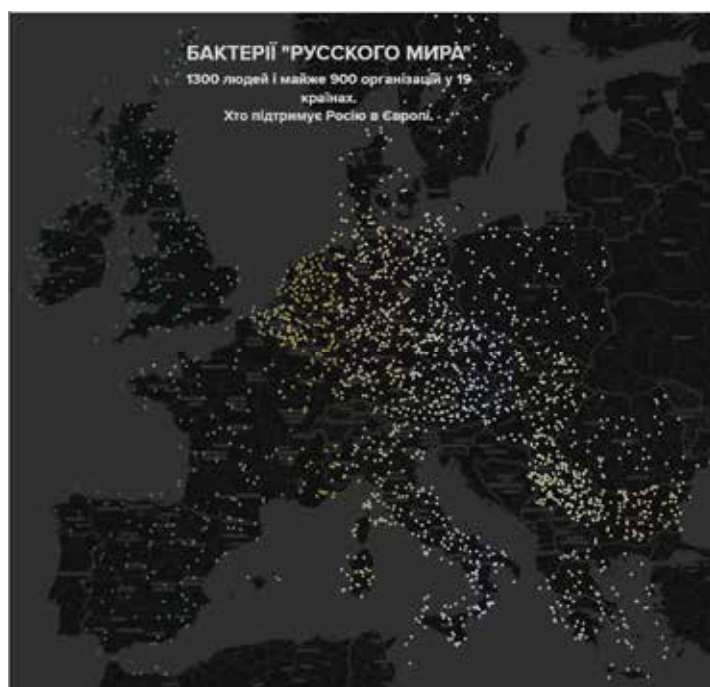

Рис. 1. Візуалізація дослідження Texty.org Бактерії «русского міра» про обсяги поширення проросійського впливу в Європі [8]

*«Зображення показує реальну кількість проросійських утворень для кожної країни. Однак їх географічний розподіл є рандомізованим, оскільки ми не можемо оцінити точне місцезнаходження кожної організації/особи» [7].

в суспільстві. Тому одиниці впливу, які зазначені на Рис. 6 варто сприймати як статистику, що має потенціал взаємодії між собою. Це значно посилює сприйняття потенційного російського впливу.

Отже, найбільше проросійського інформаційного впливу зосереджено в політичній площині, про що свідчить 749 одиниць причетних до поширення пропаганди в Європі [8]. Така велика кількість не є дивною з огляду на те, що для демократичних країн як правило характерним є демократичне ухвалення політичних рішень, які приводять в дію інші державні механізми. Це означає, що якщо рф хоче досягнути, для прикладу, зменшення фінансової або збройної підтримки України, їй варто поширювати антиукраїнські нарративи саме в політичній сфері, аби збурювати суспільство цих країн, та домагатися розвитку штучного непорозуміння серед політиків та електорату. На другому місці із чисельністю 429 розосереджених по всій Європі одиниць проросійського інформаційного впливу перебуває релігійна сфера. Про деякі особливості явища інформаційної війни в релігійній площині на прикладі різних аспектів функціонування московського патріархату згадувалося у попередніх дослідженнях [10], [11], [12]. Тут варто зазначити, що журналісти не включили до цього переліку абсолютно усі парафії РПЦ, а лише ті, які за характером своєї діяльності підпадали під критерії дослідження. Це обумовлено відмінною від рф специфікою функціонування громад закордоном. Згідно з минулорічними оцінками американського Інституту вивчення війни (ISW) «рф продовжує використовувати релігію як зброю, намагаючись дискредитувати Україну на міжнародній арені та використовує інформаційні операції щодо релігії для просування військових цілей» [13], [14]. Резюмуючи деякі ключові тези з них можна зауважити, що такого роду пропагандистська російська діяльність є доволі небезпечною. Специфіка інформаційної війни в релігійній площині полягає в тому, що релігія використовується як м'яка пропаганда, котра успішно реалізується з огляду на секулярність низки цивілізованих держав, за якої формально політики не мають права втручатися в церковну сферу. Тут в дію вступає явище позарелігійного впливу, коли разом з конфесійним вченням поширюється проросійська політична ідеологія. Таким чином маскуючись за релігію насправді у різних країнах Європи може квітнути централізована мережа російської пропаганди. Приклади такого роду позарелігійної діяльності церковних представників московського патріархату можна зараз спостерігати в Україні. Станом на кінець 2023 р. «з початку повномасштабної агресії рф за матеріалами Служби безпеки України (СБУ) було розпочато 68 кримінальних проваджень щодо представників Української православної церкви московського патріархату (УПЦ (МП), котрі співпрацювали з рф. З них 14 – митрополити церкви, а також зокрема йдеться й про 20 фактів держзради» [15]. Отже, на основі наведених даних, можна лише здогадуватися яка кількість таких позарелігійних діячів перебуває в Європі.

Громадська сфера розосередження представників проросійського впливу налічує 422 одиниці, що майже не поступається релігійній. Зосередження такого роду впливу є закономірним зважаючи на кореляцію з політичною площиною та іншими суспільно-значимими соціальними інститутами. Натомість категорія «медіа» налічує всього 230 одиниць, що порівняно з попередніми категоріями не виглядає вражаючим. Проте тут слід зважати на потенціал масовості впливу. Якщо розглядати цю цифру враховуючи специфіку журналістської діяльності, особливість якої полягає саме у взаємодії з масовою аудиторією 230 одиниць може бути доволі відчутною кількістю навіть для цілої частини континенту.

Сфери «освіти й культури» та (псевдо) «експертів» налічують 150 та 145 одиниць. Зрозуміло, що в освітньому й культурному середовищах, де як відомо зазвичай зосереджена меншість представників інтелігенції така цифра теж не є незначною. А за умови належного російського фінансування вона може бути не менш відчутною. Те ж саме стосується й псевдоекспертів де приставка «псевдо» до слова не є випадковою, адже такі фахівці не повинні бути упереджені, а сама їх наявність у цьому списку свідчить про зворотне.

Висновки. Якщо комплексно оцінювати потенціал проросійської інформаційної діяльності в обсязі ідентифікованих журналістами-розслідувачами 1300 осіб і майже 900 організацій

в 19 країнах Європи у громадських сферах політики, релігії, освіти, й культури – він є вагомим. Наведені візуалізовані масштаби вказують на просякнення проросійської пропаганди в різноманітні сфери життя означених країн, що завдяки поширенню в іноземних мас-медіа може мати значні результати впливу на аудиторію. В такому випадку відкритим залишається питання щодо доступності ідентифікації цих осіб та організацій, їх виокремлення та протидії їхньому впливу. Для цього варто взяти до уваги практичну користь оновленої версії розслідування команди видання «Texty.org» – оновленою у 2023 р. версією 2.0 [16]. Там зокрема доступна опція локального пошуку за країнами, персоналіями, та найменуванням сфер діяльності. Формат розслідування є двомовним, доступний англійською та українською мовами. Таким чином, і українські і зарубіжні медіа можуть користуватися сформованою журналістами базою для верифікації осіб і організацій в рамках інформаційної гігієни, щоб уникнути ретрансляції російської пропаганди в Україні чи Європі. Дослідження особливостей поширення проросійської ідеології в іноземних мас-медіа вказує на її просякнення в різноманітні сфери суспільного життя. Це явище є небезпечним, з точки зору захисту інформаційного простору від російської дезінформації. Заявлена проблематика потребує подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кулеба назвав наративи Росії, якими вона намагається роз'єднати Україну зсередини та із союзниками. Українформ, 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3832084-kuleba-nazvav-narativi-rosii-akimi-vona-namagaetsa-rozednati-ukrainu-zseredini-ta-iz-souznikami.html> (дата перегляду: 01.06.24).
2. Росія намагається дестабілізувати європейські країни: звіт британського центру. Букви, 2024. URL: <https://bukvy.org/rosiya-namagayetsya-destabilizuvaty-yevropejski-krayiny-zvit-brytanskogo-czentru/> (дата перегляду: 18.03.24).
3. Мельник Л., Грек І. Філософія українофобської пропаганди в російському кінематографі. *Культурологічний альманах*, 2024. Вип. 1 (9). С. 219–226.
4. Єрмоленко А. Філософія розуму Іммануїла Канта і виклики сучасного суспільства: до 300-річчя з дня народження мислителя: За матеріалами доповіді на засіданні Президії НАН України 3 квітня 2024 року. *Вісник Національної академії наук України*, 2024. № 6 С. 75–88.
5. Харитоненко О., Савенкова Л., Шевчук С. Огляди закордонних медіа та інформаційна політика України під час війни в 2022–2023 рр.: погляд редактора. *Науковий вісник Ужгородського університету*, 2023. Серія Філологія. Том 1, № 49. С. 200–207.
6. Тулузакова О., Лазарева М. Особливості висвітлення теми війни в Україні українськими та зарубіжними ЗМІ: порівняльний аспект. Тези доповідей учасників XVII Міжнародної науково-практичної конференції «Ольвійського форуму – 2024. Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. «Актуальні проблеми журналістики». 20–23 червня 2024 р., м. Миколаїв. С. 22–27.
7. Терещук Г. Вплив Кремля в Європі та Україні: як Росія просуває свої тези через соціальні мережі і лобістів. Радіо Свобода, 2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/agency-kreml-vijna-yevropa-dezinformatsiya-kanaly-vplyvu/32807356.html> (дата перегляду: 18.03.24).
8. Бактерії «русского мира»: 1300 людей і майже 900 організацій у 19 країнах. Хто підтримує Росію в Європі. 2022. URL: <https://texty.org.ua/projects/108282/bakteriyi-russkoho-myra-hto-pidtrymuje-rosiyu-v-yevropi/> (дата перегляду: 18.03.24).
9. Сім принципів Текстів. Texty.org.ua, 2024. URL: <https://texty.org.ua/d/principles/> (дата перегляду: 18.03.24).
10. Kuryliak V., Sychak B. «Reasons for the Rupture of the Ukrainian Orthodox Church with the Moscow Patriarchate against the Backdrop of the War in Ukraine 2022». *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 2022. Vol. 42. Iss. 7, Article 4. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2377>
11. Sychak B., Balaklytskyi M., Dudarets V. «Non-Religious Influence of the Ukrainian Orthodox Church of the Moscow Patriarchate on Ukrainian Society». *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 2022. Vol. 42. Iss. 4, Article 6. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2352>
12. Sychak B., Livak P., Kuvaldina O. «Religious Beliefs of World Boxing Champions as a Factor of Influence on Ukrainian Society in the Context of Social Responsibility». *Occasional*

Papers on Religion in Eastern Europe, 2022. Vol. 42. Iss. 1, Article 6. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2319>

13. Смишляев С. РФ використовує релігію як зброю у війні проти України – ISW. Deutsche Welle, 2023. URL: <https://www.dw.com/uk/rf-vikoristovue-religiu-ak-zbrou-u-vijni-ta-sprobah-diskredituvati-ukrainu-isw/a-65270588> (дата перегляду: 18.03.24).

14. Russian Offensive Campaign Assessment, April 9, 2023. ISW, 2023. URL: <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-april-9-2023> (дата перегляду: 18.03.24).

15. Від співпраці з РФ до продажу дитячого порно. З початку війни СБУ викрила 68 кліриків УПЦ МП. Суспільне Новини, 2023. URL: <https://suspilne.media/586931-vid-spivpraci-z-rf-do-prodazu-ditacogo-porno-z-pocatku-vijni-sbu-vikrila-68-klirikiv-upc-mp/> (дата перегляду: 18.03.24).

16. Бактерії «русского міра». Версія 2.0: оновлені й доповнені. Texty.org.ua, 2023. URL: https://texty.org.ua/d/2023/germs_v2/?src=main (дата перегляду: 18.03.24).

REFERENCES

1. Kuleba nazvav naratyvy Rosii, yakymy вона namahaietsia roz'iednaty Ukrainu zseredyny ta iz soiuznykamy. [Kuleba named the narratives of Russia, with which it tries to divide Ukraine from the inside and with its allies]. Ukrainform, 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3832084-kuleba-nazvav-narativi-rosii-akimi-vona-namagaetsa-rozednati-ukrainu-zseredini-ta-iz-souznikami.html> (data perehliadu: 01.06.24). [in Ukrainian].

2. Rosiia namahaietsia destabilizuvaty yevropeiski krainy: zvit brytanskoho tsentru. [Russia is trying to destabilize European countries: a report by a British center]/ Bukvy, 2024. URL: <https://bukvy.org/rosiya-namagayetsya-destabilizuvaty-yevropejski-krayiny-zvit-brytanskogo-czentru/> (data perehliadu: 18.03.24). [in Ukrainian].

3. Melnyk L., Hrek I. Filosofiia ukrainofobskoi propahandy v rosiiskomu kinematohrafi. [The philosophy of Ukrainian-phobic propaganda in Russian cinema]. Kulturolohichniy almanakh, 2024. Vyp. 1 (9). S. 219–226. [in Ukrainian].

4. Yermolenko A. Filosofiia rozumu Immanuila Kanta i vyklyky suchasnoho suspilstva: do 300-richchia z dnia narodzhennia myslytelia: Za materialamy dopovidi na zasidanni Prezydii NAN Ukrainy 3 kvitnia 2024 roku. [Immanuel Kant's philosophy of mind and the challenges of modern society: to the 300th anniversary of the thinker's birth: Based on the materials of the report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine on April 3, 2024.]. Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy, 2024. № 6 S. 75–88. [in Ukrainian].

5. Kharytonenko O., Savenkova L., Shevchuk S. Ohliady zakordonnykh media ta informatsiina polityka ukrainy pid chas viiny v 2022–2023 rr.: pohliad redaktora. [Reviews of foreign media and information policy of Ukraine during the war in 2022–2023: editor's view]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, 2023. Seriia Filolohiia. Tom 1, № 49. S. 200–207.

6. Tuluzakova O., Lazariava M. Osoblyvosti vysvitlennia temy viiny v Ukraini ukrainskymy ta zarubizhnymy ZMI: porivnialnyi aspekt. [Peculiarities of coverage of the war in Ukraine by Ukrainian and foreign mass media: a comparative aspect.] Tezy dopovidei uchasnykiv KhVII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Olviiskoho forumu – 2024. Stratehii krain Prychornomorskoho rehionu v heopolitychnomu prostori. «Aktualni problemy zhurnalistyky». 20–23 chervnia 2024 r., m. Mykolaiv. S. 22–27. [in Ukrainian].

7. Tereshchuk H. Vplyv Kremliia v Yevropi ta Ukraini: yak Rosiia prosuvaie svoi tezy cherez sotsialni merezhi i lobistiv. [The influence of the Kremlin in Europe and Ukraine: how Russia promotes its theses through social networks and lobbyists]. Radio Svoboda, 2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/agenty-kreml-vijna-yevropa-dezinformatsiya-kanaly-vplyvu/32807356.html> (data perehliadu: 18.03.24). [in Ukrainian].

8. Bakterii «ruskoho myra»: 1300 liudei i maizhe 900 orhanizatsii u 19 krainakh. Khto pidtrymuie Rosiiu v Yevropi. [Bacteria of the "Russian world": 1,300 people and almost 900 organizations in 19 countries. Who supports Russia in Europe]. 2022. URL: <https://texty.org.ua/projects/108282/bakteriyi-russkoho-myra-hto-pidtrymuie-rosiyu-v-yevropi/> (data perehliadu: 18.03.24). [in Ukrainian].

9. Sim pryntsyv Tekstiv. [Seven principles of the Texts]. Texty.org.ua, 2024. URL: <https://texty.org.ua/d/principles/> (data perehliadu: 18.03.24).
10. Kuryliak V., Synchak B. «Reasons for the Rupture of the Ukrainian Orthodox Church with the Moscow Patriarchate against the Backdrop of the War in Ukraine 2022». Occasional Papers on Religion in Eastern Europe, 2022. Vol. 42. Iss. 7, Article 4. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2377>.
11. Synchak B., Balaklytskyi M., Dudarets V. «Non-Religious Influence of the Ukrainian Orthodox Church of the Moscow Patriarchate on Ukrainian Society». Occasional Papers on Religion in Eastern Europe, 2022. Vol. 42. Iss. 4, Article 6. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2352>.
12. Synchak B., Livak P., Kuvaldina O. «Religious Beliefs of World Boxing Champions as a Factor of Influence on Ukrainian Society in the Context of Social Responsibility». Occasional Papers on Religion in Eastern Europe, 2022. Vol. 42. Iss. 1, Article 6. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2319>.
13. Smyshliaiev S. RF vykorystovuie relihiuu yak zbroiu u viini proty Ukrainy – ISW. [The Russian Federation uses religion as a weapon in the war against Ukraine]. Deutsche Welle, 2023. URL: <https://www.dw.com/uk/rf-vikoristovue-relihiu-ak-zbrou-u-vijni-ta-sprobah-diskredituvati-ukrainu-isw/a-65270588> (data perehliadu: 18.03.24). [in Ukrainian].
14. Russian Offensive Campaign Assessment, April 9, 2023. ISW, 2023. URL: <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-april-9-2023> (last visit: 18.03.24).
15. Vid spivpratsi z RF do prodazhu dytiachoho porno. Z pochatku viiny SBU vykryla 68 klirykiv UPTs MP. [From cooperation with the Russian Federation to the sale of child porn. Since the beginning of the war, the SBU has exposed 68 clerics of the UOC MP]. Suspilne Novyny, 2023. URL: <https://suspilne.media/586931-vid-spivpraci-z-rf-do-prodazu-ditacogo-porno-z-pochatku-vijni-sbu-vikryla-68-klirikiv-upc-mp/> (data perehliadu: 18.03.24). [in Ukrainian].
16. Bakterii «russkoho mira». Versiia 2.0: onovleni y dopovneni. [16. Bacteria of the "Russian peace". Version 2.0: Updated and improved]. Texty.org.ua, 2023. URL: https://texty.org.ua/d/2023/germs_v2/?src=main (data perehliadu: 18.03.24). [in Ukrainian].

Synchak Bohdan Anatoliiovych

PhD in Journalism, Associate Professor,

Head at the Department of Journalism

Ukrainian Institute of Arts and Sciences

14, Instytutaska str., Bucha, Kyiv region, Ukraine

orcid.org/0000-0002-8186-5692

NETWORK OF REPEASTERS OF PRO-RUSSIAN IDEOLOGY IN FOREIGN MASS MEDIA

The relevance of the study is determined by the need to convey objective and truthful information about the course of the Russian-Ukrainian war in 2022, particularly in foreign media. According to D. Kuleba, "Russia uses narratives about fatigue from Ukraine and the topic of elections to sow internal conflicts and separate Ukraine from its allies" [1]. This indicates the need to study the features of the spread of pro-Russian ideology in foreign media. In the course of the study, emphasis is placed on the problem of the extent of the spread of pro-Russian influence in Europe. The report of the British researchers of the "Royal United Institute of Defense Studies" (RUSI) on the propaganda information activities of the Russian Federation abroad is being considered. On the basis of the Texty.org study of bacteria of the "Russian world", an extensive network of relayers of informational influence of the Russian Federation in Europe is established. The specificity of the functioning of such a network is characterized by a common ideology of people and organizations that systematically spread pro-Russian narratives in European countries. The role of Russian foreign propaganda in the context of efforts to disorient the foreign audience and violation of consolidation regarding the need for assistance to Ukraine is established. The aspect of extra-religious activity of church representatives of the Moscow Patriarchate abroad, in the context of the spread of Russian ideology, is singled out. An example of an attempt by Ukrainian journalists to comprehensively counter Russian disinformation in European countries is given. The phenomenon of the Russian-Ukrainian information war on

a foreign media bridgehead is characterized. The stated problem involves a substantive consideration of the extent of the spread of Russian ideology, which is quite widespread in various European countries. This testifies to the active informational work of the Russian Federation with foreign audiences. In the course of the research, the main focus is on its disinformation component. In this context, the purpose of the study is to determine the specifics of the informational impact of Russian propaganda on foreign audiences in the context of the active functioning of the global information war.

Key words: *Russian-Ukrainian information war, Russian propaganda in foreign mass media, pro-Russian ideology, opposition to information war, quality journalism.*